

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВОМЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МАТЕРІАЛИ

**Всеукраїнської науково-практичної конференції
здобувачів вищої освіти**

**«МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ
І ВИРОБНИЦТВУ»**

**Екологізація виробництва
як основа збалансованого розвитку.
Інновації у рибогосподарській галузі**

19 травня 2022 року

Біла Церква
2022

УДК 502.131.1

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук.

Варченко О.М., д-р екон. наук.

Мерзлов С.В., д-р с.-г. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Зубченко В.В., канд. екон. наук.

Мельниченко О.М., д-р с.-г. наук.

Слободенюк О.І., канд. біол. наук.

Ластовська І.О., канд. с.-г. наук.

Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук.

Відповідальна за випуск – **Олешко О.Г.**, канд. с.-г. наук.

Молодь – аграрній науці і виробництву. Екологізація виробництва як основа збалансованого розвитку. Інновації у рибогосподарській галузі: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти. 19 травня 2022 р. м. Біла Церква: БНАУ, 2022. 69 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Ел. адреса: <http://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/34>

©БНАУ

На жаль, через нестачу прісних вод в даний час спостерігається тенденція до використання для зрошення посівів дедалі більше мінералізованих вод. Тому вирішення даного питання має актуальне значення [5].

Риби, які існують у наших водоймах, поділяються на прісноводних та морських. Високі концентрації солей діють дуже згубно на риб і це може призвести до летального випадку. Найвища межа солоності, при якій риби виживають, становить 60‰.

Велике значення для риби має вміст розчиненого кисню у воді. При зниженні O_2 до 3 мг/л — риби прагнуть піти з даної зони. Якщо ж вміст O_2 буде знижуватися до 1 мг/л — це може призвести до загибелі риб. Таке можна спостерігати в озерах під льодом, де можуть відбуватися інтенсивні окисні процеси, а також у річках у зимовий період при глибинному живленні.

Таким чином можна без перебільшення констатувати, що проблема водних ресурсів, особливо проблема чистої питної води, є глобальною. Тому питання забезпеченості населення і галузей економіки чистою питною й відповідної якості технічною водою залишається актуальною.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Хільчевський В.К., Осадчий В.І., Курило С.М. Основи гідрохімії : підручник. К.: Ніка-Центр, 2012. 312 с.
2. Хільчевський В.К. Гідрохімія океанів і морів: навч. посібник. К.: ВПЦ «Київський університет», 2003. 114 с.
3. Алейкин О.А. Основы гидрохимии: учеб. пособие. Л.: Гидрометеиздат, 1970. 442 с.
4. Никаноров А.М. Гидрохимия: Учебник. 2-е изд., перераб. и доп. СПб.: Гидрометеиздат, 2001. 444 с
5. Хільчевський В.К. Хімічний аналіз вод: навч. посібник. К.: ВПЦ «Київський університет», 2004. 62 с.

УДК: 502/504: 602

ДЕРКАЧ В.М., студентка II курсу
ЛІСНЕНКО В.В., студентка II курсу
Науковий керівник – **ХАРЧИШИН В.М.**, канд. с.-г. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ

Доведено, що учасники господарських відносин негативно впливають на стан навколишнього природного середовища.

Встановлено, що впровадження екологічного менеджменту на підприємстві дозволить мінімізувати негативний вплив на довкілля за умови його стабільного розвитку.

Ключові слова: екологія, екологічний менеджмент, вплив на довкілля, забруднюючі речовини, біосфера.

Сучасні умови вимагають від усіх учасників господарських відносин впровадження інноваційних підходів до своєї діяльності, а також зміни ціннісної орієнтації власної діяльності. Якщо раніше на попит не впливали такі чинники, як екологічність виробництва, соціальна відповідальність підприємства та рівень забрудненості навколишнього середовища, то сьогодні споживач під час покупки будь-якого товару приділяє значну увагу сферам діяльності підприємства та його іміджу. Українські підприємства перебувають у стані переходу до якісно нових методів управління, що передбачають не тільки впровадження інновацій, переосмислення стратегії власної діяльності, а й упровадження екологічно орієнтованого управління [6].

Із кожним роком в Україні загострюється проблема забруднення навколишнього середовища виробничими відходами підприємств. Оскільки Україна визнала на державному рівні вектор європейського розвитку, а також налагодження зв'язків із Європейським Союзом, однією із ключових цілей є дотримання європейських вимог, що передбачають екологізацію

економіки. Процес екологізації долає багато труднощів на своєму шляху, оскільки підприємство орієнтоване на отримання прибутків за короткий період часу, а процес екологізації передбачає фінансові вкладення і довгострокове повернення цих витрат. У межах Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом уже відбувається поступова імплементація європейських норм та директив щодо мінімізації забруднення навколишнього середовища [7].

З огляду на вищевказане, метою наших досліджень було вивчити ефективність запровадження екологічного менеджменту учасниками господарських відносин, охарактеризувати сучасні тенденції та особливості його впровадження. Вивчити екологічну ефективність запровадження такої системи щодо управління виробничими процесами.

Результати наших досліджень вказують на те, що екологічний менеджмент - це ініціативна й результативна діяльність економічних суб'єктів, спрямована на досягнення їхніх власних екологічних цілей, проектів та програм, розроблених на основі принципів коефективності і екосправедливості.

Екологічний менеджмент можна трактувати як екологічно безпечне управління виробництвом, за якого досягається оптимальне співвідношення між екологічними та економічними показниками. Є три стадії екологічного менеджменту:

1. Вибір. На цій стадії під час прийняття рішення про будівництво нового підприємства, реконструкції або модернізації старого необхідно дотримуватися принципу екологізації економіки виробництва.

2. Моментальний аналіз - моментальне тестування обраної моделі виробництва з численних варіантів уже наявних проектів. Моментальний аналіз - це таблиця або матриця з набором відповідних параметрів, аналіз яких (у балах) дає змогу зробити попередній вибір напрямку подальшої діяльності зі створення, реконструкції або модернізації.

3. На передпроектній стадії дані моментального аналізу перетворюються в програму дій з формування екологічного бізнес-плану. Бізнес-план досліджує сильні і слабкі сторони підприємства, а також відображає можливості, ризики та небезпеки.

Найважливіше завдання екологічного менеджменту полягає у запобіганні загрози для довкілля за умови зростання підприємства. Провідний принцип менеджера-еколога – витрати на навколишнє середовище мають окупатися.

Вигідність раціонального і збалансованого природокористування для підприємства реалізується через економічні вигоди: зниження витрат у результаті економії природних ресурсів, рециркуляції, переробки відходів, зростання доходів за рахунок “зелених” товарів та технологій, конкуренції та освоєння нових ринків збуту; стратегічні вигоди: імідж підприємства, зростання продуктивності праці і виконання екологічних вимог без зайвої напруги [1-10].

Для українських підприємств створення корпоративної системи екологічного менеджменту (СЕМ) – відносно новий напрямок. В умовах жорсткої експлуатації навколишнього середовища, створення внутрішньокорпоративної системи екологічного менеджменту стає необхідністю. Актуальним є питання про введення норм і стандартів, які регулюють діяльність компанії через екологічні регламенти і правила.

Отже, застосування принципів екологічного менеджменту на підприємстві дозволить мінімізувати негативний вплив на довкілля за умови економічного зростання планової діяльності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Харчишин В.М., Мельниченко О.М., Веред П.І., Злочевський М.В., Інновації у вирішенні проблем утилізації органічних відходів вермікультування. // Збірник наукових праць. – Випуск 10 (105). Біла Церква. – 2013. – с. 64-68. <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/27971>.
2. Перспективи застосування у птахівництві сучасних пробіотичних препаратів у комплексі з наночастинками металів / Мельниченко Ю.О., Бітюцький В.С., Харчишин В.М., Шадура Ю.М. // Проблеми екологічної безпеки та охорони навколишнього природного середовища у ландшафтній сфері: матеріали державної наукової конференції 23 лист. 2017 р. – Біла Церква: БНАУ, 2017 . – С. 6-7. <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/1420>

3. Склад живильного середовища для гібриду червоних каліфорнійських черв'яків: деклараційний патент на корисну модель / В. М. Харчишин, В. Г. Герасименко . – заявл. 21.04.2005; опублік. 17.10.2005 .- Бюл. №10 .- 1 с. <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/7327>
4. Ефективність впровадження системи екологічного менеджменту при поводженні з органічними відходами та мінімізації забруднення навколишнього природного середовища / В. М. Харчишин, М. В. Злочевський, П. І. Веред, Л. С. Онищенко // Scientific forum: theory and practice of research: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference (June 18, 2021) .- Valencia, 2021 .- Vol. 1 .- P. 121-123. <https://doi.org/10.36074/scientia-18.06.2021>
5. Волинець І. О. Використання біотехнологічних методів у ресурсоенергозберігаючих технологіях / І. О. Волинець, В. Р. Салтанюк, В. М. Харчишин // Наукові пошуки молоді у XXI столітті. Екологізація виробництва та охорона природи як основа збалансованого розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Студентів (Білоцерківський НАУ, 14 квітня 2021 р.) .- Біла Церква, 2021 .- С. 7-8. <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/7010>
6. Харчишин, Віктор Миколайович, et al. "Екологічний менеджмент: методичні вказівки для виконання практичних робіт." (2022).
7. Харчишин В. М., Бітюцький В. С., Мельниченко О. М. Екологічний менеджмент: методичні вказівки до виконання самостійних робіт. – 2021.
8. Харчишин В. М. Інноваційні розробки сучасної біотехнології / В. М. Харчишин, Ю. О. Мельниченко, М. В. Злочевський // Sectoral research XXI: characteristics and features: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference (March 26, 2021) .- Chicago, 2021 .- Vol.1 .- P. 131-133. <https://doi.org/10.36074/scientia-26.03.2021>
9. Харчишин В. М. Спосіб утилізації органічних відходів: патент на корисну модель № 148525, МПК (2021.01) / В. М. Харчишин .- заявл. 09.03.2021; опублік. 18.08.2021 .- бюл. № 33 .- 2 с. <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/6717>
10. Synthesis of functionalized selenium nanoparticles with the participation of flavonoids / A. Demchenko, V. Bityutskyu, S. Tsekhmistrenko // Multidisciplinary academic notes. Theory, methodology and practice: The XVII International Scientific and Practical Conference (May 03 – 06, 2022) .- Tokyo, 2022 .- P. 29-35. DOI – 10.46299/ISG.2022.1.17

УДК 556.5:502.51(282)

ЛИТВИН А.С., студент

Науковий керівник – ЖОРОВА А.В., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

ЕВТРОФІКАЦІЯ ВОДОЙМИ РІЧКИ РОСЬ

Фітопланктон (від грец. слів φυτον («phyton»), або «рослина», та πλαγκτος («planktos») — ширяючий) — частина планктону, що представлена рослинними організмами, що мають пристосування для ширяння у товщі водної маси.

Ключові слова: евтрофікація, водойма, річка Рось.

Перш за все, це одноклітинні мікроскопічні водорості — представники відділів *Cyanophyta*, *Bacillariophyta*, *Dinophyta* та *Chlorophyta*. Разом із фітобентосом, представники фітопланктону є найголовнішими продуцентами у водоймі, асимілюючи сонячну радіацію та перетворюючи її у органічну речовину в процесі фотосинтезу. Від розвитку фітопланктону залежить продуктивність водойми в цілому. Також за показниками видового багатства та первинної продукції фітопланктону можна оцінити якість води у водоймі, та рівень її евтрофікації. При масовому розвитку певних водоростей можуть спостерігатись так звані «цвітіння». Наприклад, види роду *Anabaena* (*Cyanophyta*), при масовому розвитку викликають загибель риби.[1]

ЗМІСТ

Любченко Є.С., Хижняк М.І. Теоретичні основи впливу рибного господарства на структуру іхтіофауни малих річок.....	3
Шлапацька В.Г. Роль екологічного дизайну в покращенні умов проживання людини.....	4
Saltanuk V.R., Rudenko V.O. Grabovska T. Ecosystem service of forest shelter belts as entomo-diversity...6	
Волинець І.О., Паламарчук К.О., Грабовська Т.О. Екологічна оптимізація технології вирощування сої.....	8
Курта А.М., Злочевський Б.В., Грабовська Т.О. Ентоморізноманіття органічної пшениці озимої.....	9
Ніколайчук І., Москалець Т.З., Екологічні аспекти взаємодії рослин обліпихи та мікроорганізмів роду <i>Franki</i>	10
Алексов І.В., Веред П.І. Екологічний стан річки протока у селі Храпачі Білоцерківського району Київської області.....	11
Бадзюх В.В., Гембік А.О., Олешко В.П. Роль гідробіонтів в очищенні водойм.....	13
Близнюк А.А., Герасименко В.Ю. Оцінка впливу діяльності автозаправних станцій на стан навколишнього середовища.....	14
Василевич В.С., Гриневич Н.Є. Ендемічні групи риб гідроекосистем України.....	16
Воробйов В.І., Дубовий В.І. Особливості перезимівлі різновікових рослин озимих зернових культур в природних екстремальних умовах.....	18
Воротинець А.М., Трофимчук А.М. Аналіз вирощування рибосадкового матеріалу <i>Polyodon spathula</i> (<i>Walbaum</i>) в умовах ФОП М. Мельников.....	19
Гузенко-Олексієнко Д.С., Герасименко В.Ю., Оцінка впливу на довкілля виробничої діяльності підприємств Білоцерківської територіальної громад.....	20
Волинець І.О., Бітюцький В.С., д-р Екологічний «зелений» синтез біоконьюгатів наночастинок селену з метою їх використання у тваринництві та аквакультури.....	22
Василевич В. С., Жорова А. В., Культивування зяброногих ракоподібних на прикладі <i>Artemia salina</i>	24
Воротинець А.М., Олешко В.П. Промисел гідробіонтів у внутрішніх водоймах України.....	26
Дячук М. М., Мазур Т.Г. Організація екологічно безпечного раціонального харчування здобувачів освіти за різних форм навчання в умовах Covid 19.....	27
Денисенко А.П., Куновський Ю.В., Дослідження впливу гідрохімічних показників на реверсію статі мечоносців (<i>Xiphophorus helleri</i>).....	30
Кваша Є.О., Шулько О.П. Природоохоронні технології захисту повітряного басейну.....	31
Кисіль І.В., Трофимчук А.М. Аналіз вирощування рибосадкового матеріалу <i>Acipenser baeri Brandt</i> в умовах фермерського господарства.....	32
Кібальникова Д.О., Слюсаренко А.О. Аналіз харчування окремих представників класу кісткові риби (<i>Osteichthyes</i>).....	34
Кінах В.М., Дубовий В.І. Методичні підходи щодо освоєння перелогових земель для вирощування сільськогосподарських культур.....	35
Книш Б.В., Олешко В.П. Вплив зміни клімату на аквакультуру.....	36
Ляшинська О.В., Дубовий В.І. Роль мулових мас осадів стічних вод в поповненні арсеналу органічно-мінеральних добрив.....	39
Мамедов Т.Н., Бордун В.П., Куновський Ю.В. Вплив концентрації розчинених газів у водному середовищі на виживаність жилих видів риб.....	40
Мусієнко Є.Д., Горобець В.В., Гейко Л.М. Математичне моделювання в гідробіології.....	41
Олешко Б.С., Гембік В.О., Гейко Л.М. Особливості гідробіології річок.....	42
Остапюк О.М., Гриневич Н.Є. Заходи боротьби зі збудниками інвазійних хвороб риб.....	44
Поліщук І.М., Жарчинська В.С. Адаптація коропових риб до біотичних та абіотичних факторів середовища.....	46
Рогоза В.Є., Гибало О.Ю., Мозговий А.О., Хом'як О.А. Ефективність рибоохоронних заходів Хмельницького рибо- охоронного патруля.....	47
Савва А., Дубовий В.І. Особливості перезимівлі озимого тритікале за різних умов вирощування.....	49
Узун А.С., Дубовий В.І. Агроекологічна оцінка вирощування рослин томата в умовах плівкових теплиць в зоні Лісостепу.....	51
Фесенко О. С., Олешко В.П. Роль Імо у морській безпеці Чорного та Азовського морів.....	52
Ходоровський В.С., Колісник А.Р., Олешко В.П. Сировинні ресурси Азовського і Чорного морів.....	54
Черненко Д. С., Онищенко Л.С. Оцінювання стану навколишнього природного середовища міста Біла Церква за допомогою шишок ялини блакитної.....	55

Шишковський Є.М., Загородня М. О., Куновський Ю.В. Особливості відтворення сома європейського (<i>Silurus glanis</i>).....	57
Кібальникова Д.О., Гаюк Н.В. Значення хімічного складу води для практичного використання.....	58
Деркач В.М., Лісенко В.В., Харчишин В.М. Екологічний менеджмент: сучасні тенденції та особливості впровадження.....	60
Литвин А.С., Жорова А.В. Евтрофікація водойми річки Рось.....	62
Нездоля В.І., Жорова А.В. Вплив температурних коливань на видовий склад планктонних організмів....	64
Ходоровський В.С., Гейко Л.М. Шляхи підвищення ефективності транспортування живої риби.....	65
Миколайчук О.В., Перцьовий І.В. Екологічна оцінка поводження з твердими побутовими відходами на території Білоцерківської ОТГ Київської області.....	67

